

299. Ὅστις ἐστί; κειρόλος.
κειρόλος γάρ ἐστιν ὄρνις;
οὐ γάρ ἐστι σποργίλος;
555. Κἄν μὲν μὴ φῆ μηδ' ἐβελήσῃ
μηδ' εὐθὺς γνωσιμαχίῃ.
681. Ἦδὺν φθόγγον ἐμοὶ φέρουσ',
ἀλλ', ὣ καλλιδοῦσαν κρέουσ'.
805. Εἰς εὐτέλειαν χηνὶ συγγεγραμμένῃ.
οὐ δὲ κοφίχῃ γε σκάριον ἀποτετιμμένῃ.
1112. Ὅξιν Ἰερακίσκον ἐς τὰς χεῖρας ἔμην δούσομεν
ἦν δὲ που δαιπνήτε, πρηγορῶνας ἔμην πέμφομεν.
1271. Ὡ Παισθέταιρ', ὦ μακάρι' ὦ σοφώτατε,
ὦ κλεινότατα', ὦ σοφώτατ', ὦ γλαφυρώτατα.
1523. Εἰ μὴ παρέξει ταμπόρι' ἀνεωγμένα,
ἵν' εἰσάγοιτο σπλάγγνα κατατετιμημένα.

Ἀριστοφάνους Ἀντιστρατή

24. . . . . κάπειτα πῶς οὐχ ἦκομεν;
οὐχ οὗτος ὁ τρόπος; ταχὺ γάρ ἂν ξυνηλόημεν,
ἀλλ' ἐστὶν ὑπ' ἐμοῦ πρᾶγμα' ἀνεζητημένον,
πολλαῖσι τ' ἀγροπνίαισιν ἐβρίπτασμένον.
125. Τί μοι μεταστρέψαθε; ποῦ βαδίζετε;
αὐταί τί μοι μυᾶτε κἀνανεύατε;
293. Ἄλλ' ὅμως βαδιστέον,
καὶ τό πῦρ φασητέον.
459. Οὐχ ἔλξεται οὐ καίησεται οὐκ' ἀράξετε;
οὐ λαιδωρήσεται, οὐκ ἀντισχυνθήσεται;
παύσεθ', ἐπαναχωρεῖτε, μὴ σκυλεύετε.
831. Ἄνδρ' ἄνδρ' ὄρω προσιόντα παραπεπληγμένον
τοῖς τῆς Ἀφροδίτης ὀργίσις εἰλημμένον.
1074. Ἄνδρες Λάκωνες πρῶτα μὲν μοι χαίρετε,
εἰτ' εἶπαθ' ἡμῖν πῶς ἔχοντες ἦκατε.
1228. Ὅρθως γ', ὅτι νήφοντες οὐχ ὕγιαίνομεν·
ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἐγὼ πείσω λέγων,
μεθύοντες αἰεὶ πανταχοῦ πρῆσθεύσομεν.

Ἀριστοφάνους Θεσμοφοριάζουσαι

16. Ὅμιεν χρῆ πρῶτ' ἐμὴ χανήσατο.
ὀφθαλμὸν ἀντίμικτον ἡλίου τροχῷ,
δίκην δὲ γοάνης ὦτα διεστρήνατο.
68. . . . κατακάμπτειν τὰς στροφὰς οὐ βῆδιον,
ἦν μὴ προῖη θύραζε πρὸς τὸν ἥλιον.
99. Σίγα· μελωδεῖν αὐ παρασκευάζεται.
μύρμηκος ἀτραποῦς, ἢ τί διαμινύρεται;
334. Εὐχεσθαι τοῖς θεοῖσι τοῖς Ὀλυμπίοις
καὶ τοῖς Ὀλυμπίαισι, καὶ τοῖς Πυθίοις
καὶ τοῖσι Πυθίαισι, καὶ τοῖς Ἀηλίοις.
473. Βαρέως τε φέρομεν, εἰ δὲ ἡμῶν ἢ τρία
κακὰ ξυνειδῶς εἶπε δρώσας μυρία.
1200. Ὅνομα δὲ σοι τί ἐστίν; Ἀρτεμισία.
μέμνησθε τοῖνον τοῦνομ'. Ἀρταμουξία.

Ἀριστοφάνους Βάτραχοι

212. Σύναυλον ὕμνων βοᾶν
φθεγγόμεθ',
εὐγηρὸν ἐμᾶν ἀοιδᾶν.
334. Φιλοπαίγμονα τιμᾶν,
χαρίτων πλεῖστον ἔχουσαν μέρος,
ἀγνᾶν, Ἰεράν.
796. Κάνταυθα δὲ τὰ δεινὰ κινηθήσεται.
καὶ γὰρ ταλάντι μουσικῇ σταθμησεται.
1001. Εἶτα μάλλον μάλλον ἄξεις,
καὶ φυλάξεις.

1112. Οὐ γὰρ δι' ἔχθρας οὐδετέρῃ γενήσομαι.
τὸν γὰρ ἠγοῦμαι σοφὸν τῷ δ' ἦδῃμαι.

Ἀριστοφάνους Ἐκκλησιάζουσαι

126. . . . . ὥσπερ εἴ τις σηπίαις
πύγωνα περιδήσειεν ἐσταθευμέναις.
536. ἀλλ' ἐμ' ἀποδόσσα', ἐπιβαλοῦσα τῆν γκυκλον,
ῥῆγου καταλιποῦσ' ὥσπερ εἴ προκείμενον,
μόνον οὐ στεφανώσσα' οὐδ' ἐπιθεῖσα λήκυθον.
875. Ὅρθως ἔμοιγε φαίνεται βαδιστέον
ὁμός' ἐστὶ δαιπνήσονταὶ καὶ μελλιστέον.
1009. τοῖς τηλικούτοις ξυγκαθεύδουσ' ἦδῃμαι.
ἐγὼ δὲ τοῖς γε τηλικούτοις ἀχθαίμαι.

Ἀριστοφάνους Πλουτοῖ

69. Ἄναθεῖς γὰρ ἐπὶ κρημνόν
τιν' αὐτὸν καταλιπὼν
ἄπειμ', ἵν' ἐκτραχηλισθῆ' πεσίων.
341. Χρηστόν τι πράττων τοὺς φίλους μεταπέμπεται.
οὐκ οὐκ ἐπιχώριον γε πρᾶγμα' ἐργάζεται.
447. Ἐρημον ἀπολιπόντες ποι ζευξοῦμεθα
τηνδὲ δεδιότε, μηδὲ διαμαχοῦμεθα.
807. Ἡ μὲν σιπὴ μεττῆ' σι λευκῶν ἀλφίτων,
οἱ δ' ἀμφορῆς οἴνου μέλανος ἀνθοσμίου.
Ἄπαντα δ' ἡμῖν ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ
τὰ σκευάρια πλήρη' ἵσιν, ὥστε θαυμάσαι
981. Καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἀγοράσαι χιτῶνιν
ἐκέλευσεν ἂν, τῇ μητρὶ θ' ἱματίδιον.

Μενάνδρου γινῶμαι μοιόστιχοι

178. Εὐραῖν τὸ δίκαιον
πανταχοῦ οὐ βῆδιον.
220. Ἡ γλώσσα πολλῶν
ἐστὶν αἰτία κακῶν,
471. Ῥῆον παραινέειν
ἢ παθόντα καρτερεῖν.
480. Στερβῶς φέρειν γρή
συμφορὰς τὸν εὐγενῆ.
523. Ὑπνος δαιμόν
ἀνθρώποις κακῶν.

Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ Εὐδήμου

Βάχου μέτρον ἄριστον
ὁ μὴ πολὺ μηδ' ἐλάχιστον.

(Ἔσεται τὸ τέλος.)

ΑΙ ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΙΟΙ ΗΓΕΜΟΝΙΑΙ.

Α'.

Ἡ Μολδοβλαχία περιλαμβάνεται μεταξύ τῶν Καρπαθίων ὀρέων, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Δουνάβειος καὶ τοῦ ἐν Ῥωσίᾳ Ῥουβίκωνος ποταμοῦ, ὅστις φέρει ὄντως ἐπιπόλαιον τὸ ὄνομα Προῦθος. Ὁ Ἄτλας τοῦ Lessage ἀξιοῖ πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1806 ἡ Βλαχία καὶ ἡ Μολδαυία ἀνήκουσι τῇ Ῥωσίᾳ. Ἐλεύθερος ἐστὶν ὁ Ἄτλας οὗτος νὰ ὑποστηρίξῃ τριαύτην ὑπερβολὴν, διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον ἀ-

διστακτως πιστεύω ὅτι ἀμφότεραι αὐται αἱ ἡγεμονίαι ἀπὸ τοῦ 1396 ὑπάγονται ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους. Καί τοι δὲ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ὑψ. Πύλης οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν τούτων ἀπολαμβάνουσι αὐτονομίας, πρεσβεύοντες καθόλου τὴν ὀρθόδοξον ἀνατολικὴν θρησκείαν καὶ ἐξαρτώμενοι ἀπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας Συνόδου.

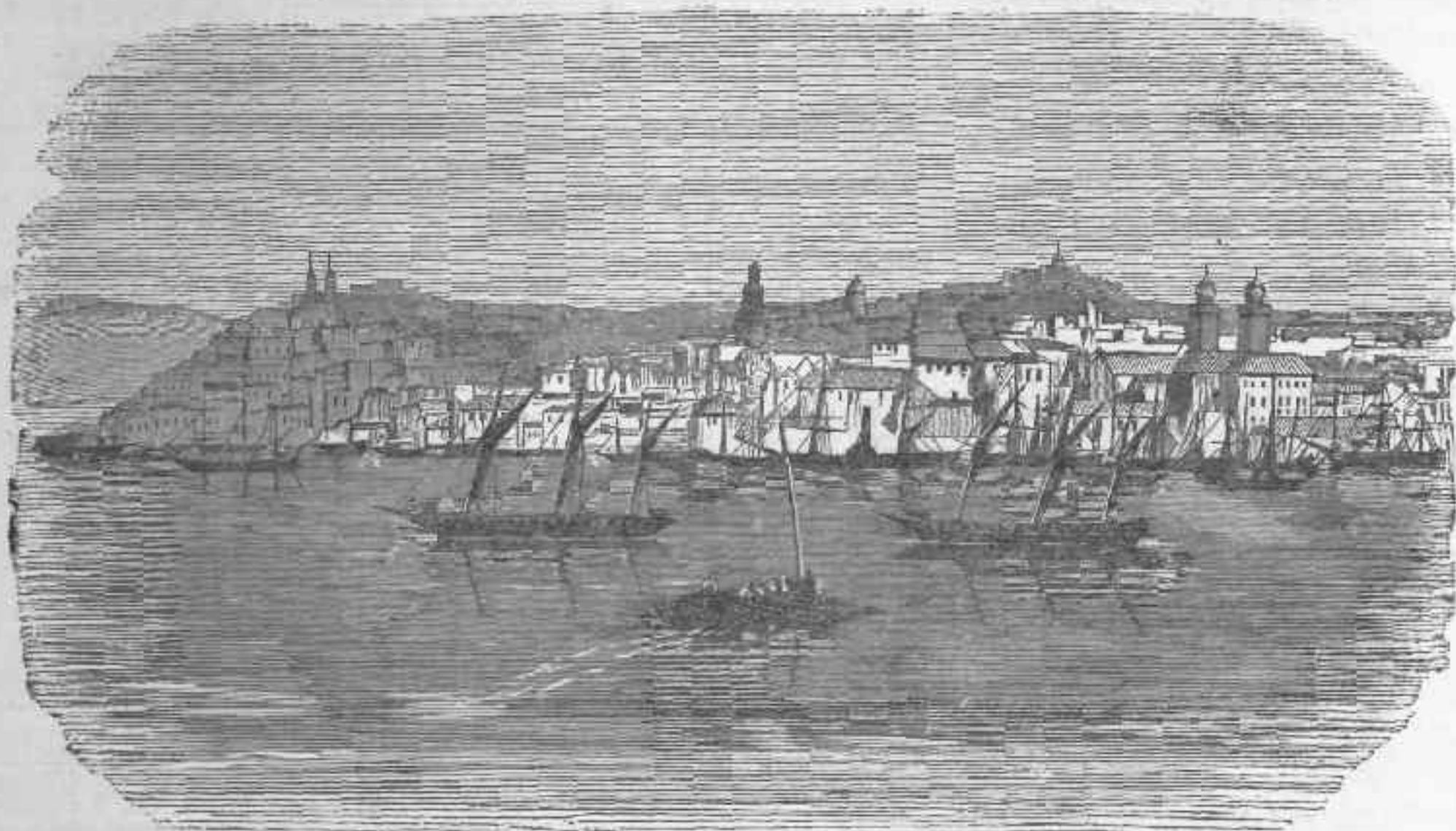
Οὐδὲν φανταστικώτερον ἢ ἡ ἀνάγνωσις τῆς περὶ Μολδοβλαχίας ἱστορίας. Αὕτη ἐστὶν ἡ πατρις τῶν Ὀσποδάρων, τῶν Βογιάρων τῶν Δοροβαρτῶν καὶ τῶν Παρθούρων. Καὶ Ὀσποδάρορ μὲν ἐστὶ τίτλος τοῦ βασιλεύοντος ἡγεμόνος, οὗ ἡ μὲν ἀναγόρευσις ἀ-

μοσίων ὑπερσιῶν. Ὁ Δοροβάρτης ἐστὶ χωροφύλαξ, ἀλλὰ χωροφύλαξ φορῶν φέσιον ἀντὶ τρικέρωτος πύλου, κομφῶς ἐνδεδυμένος καὶ ὀπλισμένος μετ' ἀφθονίας ἀληθῶς ἀνατολικῆς. Τέλος ὁ Παρθούρος ἐστὶν ἀπλοῦς μισθοφόρος στρατιώτης ἐκτάκτου στρατοῦ, ληστής ὢν τὸ πρῶτον.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων ἤδη δὲ ἐπικνέλωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μολδοβλαχίας καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ.

Β'.

Λέγω δὲ ρουμανικοῦ, καθότι οἱ Μολδοβλάχοι κατὰγονται ἀπὸ Τραχινικῆς τινος ἀποικίας, ἣτις ἐγκατέστη ἐν Δακίᾳ ὑπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς πολιτείας, ἵνα

Γαλάζιον.

πόκειται εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς Πύλης ἐκ τριῶν ὑποψηφίων, ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τῶν Βογιάρων προτεινομένων, ἡ δὲ ἡγεμονία ἐπταετής. Ἐδρεύει δὲ εἰς μὲν ἐν Ἰακίῳ πρωτεύουσα τῆς Μολδαβίας, ἐνθα ὁ Σουλτάν Μαχμούτ ἀπώλεσεν οὐκ ὀλίγους γιαντισάρους, καὶ ἕτερος ἐν Βουκουρεστίῳ πρωτεύουσα τῆς Βλαχίας, Βέηρ ὑπὸ τῆς Πύλης καλούμενος. Ὁ δὲ Βογιάρος, γνωστότατος ἐν Παρισίοις ὡς ἀριστοκράτης, διακρίνεται εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία διὰ τὴν λευκὴν σκευὴν τῶν ἵππων του καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἀμάξης θυμαστά οἰκόσημα. Καθόλου ὑπάρχουσιν ἀνώτατοι, κατώτεροι καὶ κατώτατοι βογιάροι, ὅν κτηματῆαι καὶ ὑπάλληλοι παντὸς εἴδους, κατὰ τὸν διοργανισμόν τοῦ 1828. Πρῶτερον ἐκαλοῦντο Βογιάροι οἱ πολεμικοὶ ἄνδρες. νῦν δὲ τούναντίον οὗτοι εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι τῶν στρατειῶν καὶ πασῶν τῶν λοιπῶν δη-

ἢ πρόσκομμα κατὰ τῶν αἰωνίων βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν. Ἔτι καὶ νῦν φαίνονται ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως τὰ ἐρείπια γεφύρας ῥωμαϊκῆς κατασκευῆς, ἣτις καλεῖται γέφυρα τοῦ Τραϊανοῦ. Οὐ μακρὰν ταύτης ἀναφαίνονται ἐκ πυκνώματος θάμνων αἱ πρῶται σειραὶ τῶν λίθων πύργου ὑπὸ τῆς πολυχρονιότητος ἐφθαρμένου· ἐστὶ δὲ οὗτος ὁ τοῦ Σεπτίμου Σεβήρου πύργος, ἐγεροθεὶς ποτε ὡς μνημεῖον πρὸς δόξαν τοῦ Τραϊανοῦ εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τοῦ Δακεδάλου βασιλείας τῶν Δακῶν νίκης του.

ὑπερεκθρονόμενοι ἐπὶ τῇ καταγωγῇ των ταύτη οἱ Μολδοβλάχοι ἰσχυρίζονται ὅτι οὔτε Σλάβοι εἰσὶν οὔτε Μαγκυάροι, ἀλλ' ὅτι προφανῶς ἀνήκουσιν εἰς τὸ Λατινικὸν γένος· διὸ καὶ ἐπὶ τῶν συμβόλων αὐτῶν ἔχουσι γεγραμμένα τὰ ἐξῆς ἀρκτικὰ τέσσαρα ἰσραὶ γράμματα, S. P. Q. R. (Senatus Populus

que Romanus) και αυτοι λεγονται Ρωμαιοι, Ρουμαιοι, η Ρουμοῦνοι, και η χωρα Ρουμουνια. Το πνευμα της ιδιαιτητας, το οποιον, συνταράττον τοσχυτα κρατη, ειναι εις λαον ο,τι αι εποχαι της ενηλικιότητος εις τους νεους, ανυπόμονον ν' αποφασιση περι της εαυτου τύχης, κατέλαβε τους Μολδοβλάχους, οτινες δικαιολογουσι την αξίωσιν ταύτην δια τριων θεμελιωδων λέξεων, το γένος, η αυτονομία, η γλώσσα οῦσα ρουμανική η μολδοβλαχική.

Η αναγνώρισις ρουμανικου ἔθνους, κατ' αυτοις, ηθελεν εδεργηθήσει την Ευρώπην, εαν μόνον παρεδίδοτο δια θίου εις τους απογόνους τούτους των ρωμαϊκων λεγεωνων αξιόμαχος δύναμις, 1ον ινα συνάψωσιν εις βασιλειον την Μολδαυίαν και Βλαχίαν, 2ον ινα προσθέσωσι την Βεσσαραβίαν, παραχωρηθεισαν το 1812 τη Ρωσσία υπό του Δημητρίου Μουρούζη και Γαλίλ-Πασα, πληρεξουσίου της Υ. Πύλης, οτινες δια της θυσίας ταύτης διέσωσαν το υπόλοιπον των ηγεμονιων μέρος, και 3ον ινα ενώσωσιν εν τῷ συνόλω τούτῳ την Τρανσυλβανίαν, την Βουκοβίναν και το βανάτον του Τεμεσβάρ, ανήκον ταῦν εις την Αυστρίαν.

Υπό τους ὅρους τούτους, οτινες εὐκόλως δὲν θάπραγματοποιηθῶσιν, ο ρουμανικὸς σύνδεσμος τέλειος ὧν ηθελε παρέξει πληθυσμὸν 9 ἕως 10 εκατομμυρίων ψυχῶν.

Δὲν ὀφείλομεν ἐνταῦθα νὰ ἐρευνήσωμεν τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐλογον τῶν αξιώσεων αὐτῶν, καθότι ἡ ἱστορία, ἡ γλώσσα και τὰ ἔγνη τῶν χαρακτηρῶν ἐπιμαρτυροῦσι τὴν ρωμαϊκὴν αὐτῶν καταγωγὴν. Εὕρισκω ὡραιότητα τὰς ἐγχωρίους κυρίας, ἀλλὰ δὲν ὁμολογῶ ὅτι ὁμοιάζουσι πολὺ μᾶλλον τὰς Ἰταλίδας ἢ τὰς ἐκ πολλῶν ἐπαρχιῶν της Γαλλίας γυναῖκας. Ἡ τάξις τῶν χωρικῶν διετήρησεν ἀγνότατα τὸν λατινικὸν τύπον.

Ἡ Μολδοβλαχία ἐκυβερνάτο σχεδὸν ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ὑπὸ βυζαντινῶν ὀσποδάρων, ὧν τὸ ἀνθος κατῴκει ἐν Φαναρίῳ συνοικίᾳ της Κωνσταντινουπόλεως. Οὗτοι δὲ οἱ φαναριῶται διεβλήθησαν κατὰ πολλὰ ἐν Ευρώπῃ, ἀλλ' ἡμεῖς μὴ ἐρευνῶντες ἐνταῦθα τὸ δίκαιον ἢ ἀδικον τῶν διαβολῶν τούτων θέλομεν ἀναφέρει μόνον ὅτι ἡ εἰς τὰς Ἡγεμονίας τῶν φαναριωτῶν ἡγεμόνων ἐμφάνισις εἰσήγαγε στοιχειον, ἀληθῶς στενωτάτα ὑφασμένον διὰ τοῦ πρωτοτύπου ἔθνικου ὑφαιδίου.

Οἱ Ἕλληνες διέσπειρον εἰς τοὺς Ρουμῶνους τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα της ἐπιστήμης, της φιλολογίας και τοῦ πολιτισμοῦ, ἅτινα αὐτοὶ κατὰ παράδοσιν διετήρησαν. Ἡ ἐπιβροή και αἱ συμμαχίαι των ἐπεφύοντο εἰς τὴν τάξιν μάλιστα τῶν βογιάρων, ἧτις ἐπολιτεύετο μὲν οὕτω πως, ἔβλεπε δὲ τὴν ἀπώλειαν τοῦ γνησίου αὐτῆς αἵματος. Εἴαν ἀφ' ἐτέρου λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ χωρα τῶν Ἡγεμονιῶν τούτων ὑ-

πῆρξεν αἰείποτε τὸ θέατρον κατοχῶν και ἐπιδρομῶν πάντων τῶν γειτνιαζόντων λαῶν, και ὅτι οἱ βογιάροι ἔχοντες νὰ διασώσωσι πλοῦτη, αἰείποτε ἐσυνθηκολόγουν μετὰ τῶν νικητῶν, δύναται νὰ συμπεράνη ὅτι δυσχερὲς ἤθελεν εἶναι νὰ εὔρη μεταξὺ πάντων τῶν βογιάρων βανίδα ρουμανικου αἵματος.

Τὴν ρουμανικὴν προσέτι καταγωγὴν πολλῶν ἐνδόξων μολδοβλάχων ἀμφισβητοῦσιν οἱ Ἕλληνες, ἀξιῶντες ὅτι Μιχαὴλ ὁ ἀνδρεῖος ἦλθεν ἐξ Ἠπείρου, οἱ Βεσσαράβαι ἐκ Ταρταρίας, οἱ Γκίκαι ἐξ Ἀλβανίας, οἱ Στουρτζαὶ ἐξ Οὐγγαρίας, οἱ Φιλιππέσκι ἐκ Φιλιππουπόλεως, οἱ Ροσνοβάναι ἐκ Βενετίας, οἱ Ροσέτται ἐκ Γενούης, οἱ Μαυροκορδάται και οἱ Μαυρογέναι ἐκ της νήσου Μυκόνου, οἱ Ρακοβίτζαι ἐκ της μικρᾶς Ἀσίας, οἱ Ὑψηλάνται και οἱ Μουροῦζαι ἐκ Τραπεζοῦντος οἱ Σουτζαὶ ἐκ Βουλγαρίας, οἱ Καρατζαῖοι ἐκ Ραγούζης και ἄλλοι ἄλλοθεν.

Ἀπ' ἐναντίας δὲ ὁ ρουμῶνος χωρικὸς δὲν ἐσυνθηκοποιεῖ μετ' ἄλλοφύλου, ἀλλὰ καταφεύγων εἰς τὰ ὄρη ἐκρύπτετο, ὡς ὁ Ἰάνκος τὸ 1849, και μετὰ ἡρωϊσμοῦ ὑπερησπίζετο· διὸ και δὲν ἐκτιμᾷ μεγάλως τὴν τάξιν τῶν βογιάρων. Ὁ ἄθλιος τρόπος τοῦ προσπίπτειν εἰς τοὺς πόδας τῶν κατακτητῶν δὲν διέφυγε μετ' ὀλίγον τοὺς χωρικοὺς, ἀλλ' ἐν τῇ ἐθνικῇ ἀλλαγῆσιν ἔτρωσεν αὐτούς. Οἱ χωρικοὶ ἔτι και νῦν ἀποκαλοῦσι τοὺς βογιάρους διὰ λέξεως γραφικωτάτης μὲν ἀλλ' ὀλίγον ταπεινῆς σιοκοῖ.

Ὁ Ρουμῶνος χωρικὸς ἐστὶ χαρίεις, καρτερικὸς, ἀλλὰ κατηφής, βεβαρημένος ὑπὸ θασμῶν και θηταιῶν, καταβεβλημένος ὑπὸ τῶν κατοχῶν διατελεῖ ταλαιπωρούμενος ἐν ὡραιότητι και γονιμωτάτῃ χωρῇ της οἰκουμένης.

Ἡ δουλεία ἐν Μολδοβλαχίᾳ κρύπτεται ὑπὸ μέτρα αὐτῆς της δουλείας χείρονα. Δουλοπάροικος ὧν, ἡ ἀποπεμπόμενος κατὰ βούλησιν τοῦ δεσπότη, ὁ ρουμῶνος χωρικὸς κέκτηται και εἶναι ὄργανον ἐνεργὸν πρὸς ὄφελος τῶν βογιάρων· διὸ δὲν ὑπάρχει ἐν Μολδοβλαχίᾳ μεσαια τάξις πολιτῶν· ὡς πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν δὲ τῶν βογιάρων, αὕτη οὔτε δικαιοσύνης αἴσθημα ἔχει, οὔτε οἰκονομίας. Τὰ ἑαυτῆς συμφέροντα ἀγνοοῦσα κέκτηται ἀκατανόητον φιλαυτίαν και ἀδυνατεῖ ν' ἀποπτύσῃ τερατώδη προνόμια, ἃ και τὴν χωραν καταστρέφουσι και ἑαυτὴν εἰς ἐνδειαν ἀγουσιν. Οὕτω π. χ. ἐπειδὴ αἱ ἰδιοκτησίαι δὲν ὑπόκεινται εἰς φορολογίαν ἐν Μολδοβλαχίᾳ, ἐπιβαρύνεται κατὰ συνέπειαν ἡ ἐργασία διὰ δημοσίων φόρων και παραλύει, πρὸς δὲ ἐπειδὴ τὸ ταμεῖον δὲν ἔχει πόρους, και τὰ δημόσια ἔργα παραλύουσι. Ἡ ἔλλειψις οὐχ ἥττον τῶν πρὸς συγκοινωνίαν ὁδῶν καθιστᾷ τὰς μεταφορὰς λίαν φορτικὰς. Ἡ γεωργία ἀδυνατεῖ οὕτω νὰ διαθέσῃ καλῶς τὰ προϊόντα. Ἐκ τούτου προκύπτουσιν ἀλλεπάλληλοι δυσχέρεια.

εἰς πρὸς τὰς μὴ φορολογουμένας δὲ ἰδιοκτησίας, αὐταὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς κατασχέσεις, εἰς τρέπον ὥστε ὁ πλούσιος βογιάρος ἔχων ἀνάγκην χρημάτων, δυσκόλως εὐρίσκει δανειστήν καὶ ἀποτίνει πολλάκις 12—14 τοῖς ἑκατὸν τόκον. Ἐνεκα δὲ τοῦ μεγίστου τούτου προνομίου ἡ Μολδοβλαχία δὲν ἔχει συστάσεις πιστώσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου οὔτε ἐμπόριον οὔτε βιομηχανίαν ἀντάξιζα τοῦ ὀνόματος τούτου.

Οἱ βογιάροι τοσούτον ὀλίγον κατανοοῦσι ὅτι ὁ τρόπος τοῦ νὰ πλουτίσωσι τὴν χώραν των καὶ νὰ διπλασιάσωσι καὶ τριπλασιάσωσι τὴν περιουσίαν των ἐστὶν ἡ ἀφρασίς των ἀλόγων τούτων προνομίων, ὥστε ἐν ἰσσίῳ διακρίνει τις τὴν οἰκίαν μεγάλου ἄρχοντος ἐκ τοῦ πρὸ τῆς θύρας σεσωρευμένου βορδύρου, ὅστις μαρτυρεῖ τὸ προνόμιον τοῦ δεσπότου, μὴ ὑποβαλλομένου εἰς οὐδένα τῶν δημοσίων φόρων.

Τὸ Βουκουρέστιον, πρωτεύουσα τῆς Βλαχίας περιέχον περίπου 150,000 κατοίκων ἔχει μόνον τριῶν ἕως τεσσάρων λευγῶν ἑκτασιν. Ἔστι δὲ ἀληθὲς ὅτι πλὴν τῶν πρωτίστων ὁδῶν, αἵτινες εἰσὶν ἐκτεταμέναι ἀκτίνες εἰς κοινόν τι κέντρον τελευτῶσαι, τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν ὁδῶν περιλαμβανόμενον καὶ προάστιον κατ' αὐτοὺς καλούμενον, ὀλίγον κατοικεῖται. Αἱ οἰκίαι δὲν στηρίζονται πρὸς ἀλλήλας, ἀλλὰ περιβάλλονται ὑπὸ κήπων κακῶς πεφραγμένων. Αἱ ὁδοὶ ἀληθῶς τῆδε κἀκεῖσε βλατώδεις, σπανίως εἰσὶν ἀμαξίται καὶ τοῖς πεζοῖς οὐδὲν ἦττον ἀπρόσιτοι. Ὁ Ὀσποδάρος Βιθέσκος, ἐπιθυμῶν πρὸ δεκαπενταετίας νὰ διακόψῃ τὰς μετὰ τῆς Κυβερνήσεώς του σχέσεις τοῦ γαλλικοῦ προξενείου καὶ τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, ἤρκεσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν τὰς γειτνιαζούσας τῷ προξενεῖῳ ὁδοὺς.

Ἄλλοτε τὸ Βουκουρέστιον ἔβριθε συκαμινεῶν, ὑφ' ὧν τρεφόμενοι ἐκαλλιεργοῦντο οἱ μεταξοσκώληκες, καὶ οὕτω πολλοὶ πένητες διὰ τῆς βιομηχανίας ταύτης ἐπορίζοντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν' ἀλλὰ δυστυχῶς αὐταὶ ἐκόπησαν ἐν καιρῷ ἐπιδημίας, ἣν ἡ κοινὴ μωρία ἀπέδωκεν εἰς τὴν παρουσίαν τῶν μεταξοσκωλήκων. Ἡ ἐπιδημία καὶ μετὰ ταῦτα οὐδὲν ἦττον ἐπαύετο ἐνσκήπτουσα, ἀλλ' εἶχε σφαγῆ ἤδη ἡ χρυσοτόκος ὄρνις.

Γ'.

Εἰ καὶ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς οὐδένα Τοῦρκον νὰ διημερεύσῃ ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐὰν δὲν ἀναφέρῃ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ὁδοιπορίας του, ἀλλ' ὅμως βλέπων τις πέναιλα εἰς τοὺς πόδας ἐγγωρίων γυναικῶν ἢ χρυσοκέντητον φέσιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κομψῆς τινοῦ νεάνιδος αἰσθάνεται ὅτι ἡ χώρα ὕζει Τουρκίας.

Σπεύδω δὲ ν' ἀναγγείλω ὅτι τὸ Βουκουρέστιον ἐστὶν ἴσως ἡ μόνη πόλις, ἣτις χορηγεῖ μᾶλλον τῶν

λοιπῶν πόρους εἰς τὰ θέλητρα, ἢ τουλάχιστον εἰς πᾶσαν φαντασίαν ἐνδυμασίας. Ἐὰν ἐκάστη ἐν ταῖς χώραις ταύταις κατοχὴ προσέθηκε τῷ χωρικῷ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ταλαιπωρίας, ἤπασαι ὅμως συνετέλεσαν ὑπὲρ τῶν συρμῶν τοῦ χαριέντος μολδοβλαχικοῦ καλλωπισμοῦ. Οἱ γαλλικοὶ συρμοὶ πρωτεύουσιν ἀναμφιδόλως ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν ἀλλ' ἐντὸς τῶν κοιτώνων ἀναφαίνονται οἱ συνδυασμοί, οὓς παράγει τὸ πνεῦμα φιλαρέσκου γυναικὸς, ἐχούσης ὑπὸ τὰς διαθέσεις τῆς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐπινοήσῃ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Ἀνατολὴ, ἡ Δύσις, ἡ Ἄρκτος καὶ ἡ Μεσημβρία.

Πρὸ 40 ἐτῶν αἱ γυναῖκες τῶν Μολδοβλάχων εὐρίσκοντο ἔτι ἐν τῇ σκαιότητι τῶν ὀθωμανικῶν συρμῶν. Τὰ ἦθη καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτῶν ὀλίγον διέφερον τῶν τοῦ Χαρμείου. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀναγινώσκειν ἀγνοοῦσαι, διηγον μεμονωμέναι καὶ καθήμεναι σχεδὸν ἀείποτε ἐπὶ ἀνακλίντρων, δισταυρωμένας ἔχουσαι τὰς κνήμας καὶ μασσῶσαι μαστίχην.

Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον τὰ δυστυχῆ ταῦτα ἔντα ἔβαφον τοὺς ὄνυχας διὰ κάνθης (α), ἐπέχριον τὸ πρόσωπον ὡς γελαῖα γραῖδια, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερον χρυσᾶ φλωρία' νῦν δὲ μόναι αἱ τῶν χωρικῶν γυναῖκες προσκολλῶσιν εἰς τοὺς πλοκάμους τῆς κεφαλῆς τὴν προῖκα των. Βεβαιοῦται ὅτι ὁ ἐνδοξος Σεβαστιάνης, πρέσβυς τὸ 1805 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔνθα ἡ σύζυγός του ἐνεφανίσθη ἐνδεδυμένη γαλλικὰ ἐνδύματα, ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς κατὰ τῶν ἀρχαῖκῶν συρμῶν ἐπαναστάσεως.

Καίτοι μᾶλλον παιδευόμεναι καὶ κομψεύμεναι αἱ τῶν Μολδοβλάχων γυναῖκες, εἰσὶν ἔτι ὀπαδοὶ τοῦ Χαρμείου, καθότι τὸ γαλλικὸν ἱπποτικὸν πνεῦμα δὲν εἰσέδυσεν εἰσέτι εἰς τὰς πτωχὰς τῶν ἐκ Παρισίων μεταφερομένων ἱματίων. Αἱ οἰκογένειαι, τάσον καλῶς ὀργανισμένα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, εἰσὶ λίαν ἔλλειπεῖς κατὰ τοῦτο ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Ἰασίῳ.

Ὁ ἱματισμὸς καὶ τῶν γυναικῶν τῆς μικρᾶς τάξεως ἐστὶν ἐπίσης κομψός. Συγγραφεὺς τις ἔξοχος, ἀριστα συγγράψας περὶ τῶν παρὰδουναβίων ἡγεμονιῶν περιγράφει οὕτω πως τὸν ἱματισμὸν τῶν γυναικῶν τούτων «φοροῦσι, λέγει, ὑποχιτῶνα, πεποικιλμένον κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ τὸ ἐπικάρπιον δι' ἐρυθρῶν κεντημάτων. Ζώνη κεχρωματισμένη προσκολλᾷ ἐπὶ τοῦ σώματος τὸν χιτῶνα, ὅστις λίαν βραχὺς ὢν, πίπτει ἐπὶ εὐμήκους λευκῆς ἐσθῆτος. Ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν κυμαίνεται διπλοῦν ἐριοῦχον περιζῶμα, ἔχον σειρὰς παικιλοχρωμάτους, καλούμενον *catrinza*, οὗ τὰ ἔσχατα ἄκρα ἐπικοσμοῦνται διὰ ποικίλων χρυσῶν, ἀνασειομένων καθ' ἐκάστην τῆς γυναικὸς κίνησιν. Κατὰ τὰς ψυχρὰς ὥρας τοῦ ἔτους προσλαμβάν-

(α) Τουρκιστί κν α ε.

νοῦσι καὶ σιτύραν ἐκ λευκοῦ ἐριούχου ὑφάσματος, ἔχουσιν εὐμήκεις χειρίδας καὶ διὰ ζώνης συνεσφιγμένην ὑποδύονται δὲ ὅμοια τοῖς τῶν ἀνδρῶν δερμάτινα πέδιλα, καλούμενα *orintzé*, ἀλλὰ παλλάκις προστίθεται περὶ τὴν κνήμην τεμάχιον λευκοῦ ἐριούχου, δι' ἱμάντων κατεχόμενον. Τινὲς τούτων ἐν Τρανσυλβανίᾳ μιμούμεναι τοὺς Οὐγγρούς προτιμῶσι τὰ ἐρυθρὰ καὶ κίτρινα πέδιλα ὅταν δε πορεύωνται πρὸς πικνηγύρεις ἔχουσιν αὐτὰ ὑπὸ μάλης, καὶ ὑποδύονται ἅμα φθῆσαι.

Οἱ χωρικοὶ προσέτι τῆς Μολδοβλαχίας, ἔχουσι καὶ τὸν μικρὸν ἐπενδύτην, τὰς πλατεῖς περισκελίδας τὰ μεθ' ἱμάντων σανδάλια καὶ τὸν ἐριούχον πῖλον τῶν προγόνων αὐτῶν Δακῶν. Ὡς πρὸς τὸν ἱματισμὸν δὲ τῶν Ἀθιγγάνων, οὗτος διαφέρει τῶν προεκτεθέντων μόνον ὡς κατὰ ἓνα βαθμὸν πενιχρότερος. Καὶ ἐν τούτοις οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, οἱ μῆτε πῦρ, μῆτε γῆν ἰδιόκτητον ἔχοντες, οἱ μὴ αὐτεξούσιοι, οἱ μετὰ τῶν κτημάτων πωλούμενοι ἢ ἀποπεμπόμενοι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἰδιοκτῆτου, διατηροῦσιν ἔτι ἔχνη ἰλαρότητας καὶ φιληθονίας, καὶ χορεύουσι κατὰ τὰς ἐορτὰς, ἀφοῦ πῖωσι τὸ παρὰ τῶν βογιάρων πωλούμενον οἴνόπνευμα.

Ὁ χορὸς τῶν Μολδοβλάχων ἐστὶν ἀπλούστατος καὶ καλεῖται *Hora*· συνίσταται δὲ ἐκ κύκλου χορευτῶν ἀμφοτέρων τῶν γενῶν. Οἱ φιλαρχαῖοι, οἱ σχολαστικοὶ μάλιστα καὶ οἱ βουμοῦνοι πατριῶται, οἵτινες ὠθοῦσι μέχρι ἀρχαϊσμοῦ τὸ πνεῦμα τῆς ἐθνικότητος, ἀξιοῦσιν ὅτι ἡ *hora* ἐστὶ πιστὴ ἀπεικόνισις χοροῦ τῶν ἀρχαίων.

Κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Λουερνίας καὶ τοῦ Ἀγκουμουά, ἐν ταῖς τερπνοτάταις ταύταις χώραις, χορεύουσι *χόραν* ἢ ἀρχαῖον τινα χορὸν, ὁμοιάζοντα κατ' ἐμὲ ἰδίως τὸν μολδοβλαχικόν· ἐστὶ δὲ οὗτος εἶδος κυκλικοῦ περιπάτου, ἀνά δύο βασταζομένων τῶν ὄρχηστῶν, ὅστις οὐδὲν ἑλληνικὸν ἢ λατινικὸν ἔχει.

Σπανιώτατα ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὄρχήσεων τούτων ὁ ταλαίπωρος δὲν ἀναφέρει τινὰ τῶν ἐν τῷ μυθῷ τῆς διανοίας αὐτοῦ ἐμφωλευουσῶν ἀπελπισιῶν. Ἐν τῇ συλλογῇ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων (*doinas*) τοῦ βογιάρου ποιητοῦ Ἀλεξάνδρου, ὑπάρχει ἄσμα τι ἐπιγραφόμενον *Hora*, ὅπερ τελευτᾷ οὕτω, λαλοῦντος τοῦ ὄρχηστῆ.

« Φίλοι, δὲν φοβοῦμαι οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ,
 » οὔτε τὸν βόρνικον (εἶδος εἰσπράκτορος), οὔτε τὸν
 » διάβολον, οὔτε αὐτὸν τὸν Σατανᾶν, τὸν πατέρα
 » τῶν καταχθονίων πνευμάτων . . . φίλοι, μιμη-
 » θῆτέ με, χορεύσατε ἐντόνως. Πλήξωμεν ὁμοῦ τὸ
 » ἔδαφος ἐν ῥυθμῷ, ὥστε ν' ἀντηχῆσῃ μέχρι τῶν
 » μυχῶν τῆς γῆς καὶ μέχρι τοῦ Ἰψίστου, καὶ ἐκ-
 » πλαγῇ ἅπασα ἡ οἰκουμένη.

» Καταβεβλημένος εἰμι ὑπὸ τῶν ἀδρῶν συνει-

» σφορῶν, ὑπὸ τοῦ ἀρότρου, ὑπὸ τοῦ πτύου, ὑπὸ
 » τῶν εἰοκοῖ καὶ ὑπὸ τῶν ἀναριθρήτων θηπειῶν.
 » Σήμερον τελεῖται μεγάλη πικνηγυρίς. Αἱ αἰῶραι
 » κινεῦνται πλήρεις νεανίδων. Φεῦ! εἴθε νὰ κατα-
 » κερματισθῇ τὸ φαιὸν σανδάλιον ὑπὸ τοὺς πόδας
 » μου, καὶ ν' ἀποθάνω μετὰ σοῦ Μαρία Μαριού-
 » τσά μου! »

Δὲν εὐρίσκει τις ἄρᾳ γε ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ λύπην, ἐν τῷ περὶ θανάτου διαλογισμῷ αὐτοῦ, τῷ μεμιγμένῳ τῇ μανίᾳ τῶν ἡδονῶν, ταπεινὴν ἠχώ τῶν λυπηρῶν εἰρωνειῶν τοῦ Βύρωνος καὶ τοῦ Goethe;

Κατὰ τὰς ἐορτὰς ταύτας, ὁ δυστυχὴς βουμοῦνος χωρικός μεθύει πίνων οἴνόπνευμα, ἀλλὰ παρὰ τοῦ βογιάρου καὶ τοῦτο ὠνούμενος, ὅστις μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατασκευάζῃ καὶ νὰ κατανίλσκῃ τοῦτο, ὠφελούμενος οὕτω ἀπὸ τῶν σιτηρῶν του, ἃ τινὰ διὰ τὸ πολυδάπανον τῆς μεταφορᾶς ἀδυνατεῖ νὰ πωλήσῃ ὅπου βούλεται. Καὶ αὐθις ὁ ταλαίπωρος χωρικός θυσιάζεται! Ἀποβάλλει ἕνεκα τούτου οὐ μόνον τὸν τελευταῖον ἐβελόν, ἀλλὰ καὶ λογικὸν καὶ ἠθικότητα. Ὅταν δὲ τὸ πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης ἀπομακρύνηται ἀπὸ τινος ἔθνους, δυνατόν νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἡ θεία χεὶρ ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοῦ.

Πρόξενός τις ἐπέπληττε δικαστὴν ἐκ Βουκουρεστίου, ὅτι ἠθώωσε κινδηλοποιόν. « Τί θέλετε, εἶπεν ὁ δικαστής, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε σύζυγον καὶ οὐκ ὀλίγα τέκνα νὰ τρέφῃ, ἀλλὰ μὴ ἔχων χρήματα κατεσκεύαζε τοιαῦτα. » Γάλλος δὲ τις ἐν Παρισίῳ συναντήσας νέον βλάχον ἐκ τῶν εὐγενεστέρων μετὰ μολδαχοῦ τινος ἀποπειραθέντος νὰ δολοφονήσῃ τὸν ἐν Ἰασιῷ Ἡγεμόνα Μιχαὴλ Στοῦρτζαν, ἐμέμφθη αὐτὸν διὰ τὰς στενὰς σχέσεις μετὰ νέου τοσοῦτον περιφρονημένου· « διότι δὲν ἐφόνευσε τὸν Ἡγεμόνα », εἶπεν ὁ νέος βλάχος.

Καὶ ὅμως αἱ σφαῖραι ἀφήρησαν τοῦ Ὀσποδάρου τὰς ἐπωμίδας, ὅστις ἀληθῶς λίαν πανούργως ἐπεβούλεσε τοῖς ἐν Ἰασιῳ νέοις πατριώταις. Ἐπὶ προφάσει συνδιαλλαγῆς ἐπεμφεν ἓνα τῶν υἱῶν του, ἵνα προτρέψῃ τούτους νὰ παραδοθῶσι φιλικῶς, ὁ δὲ στρατὸς περιεκύκλωσεν αὐτούς, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχοντο ἀθρόοι τοῦ Μαυροκορδατικοῦ οἴκου.

Ἀναφέρω ἐνταῦθα τὰ εἶδη ταῦτα τῶν χαρακτήρων, ἵνα κατανοήσωσιν οἱ ἀναγνώδται ἡμῶν ὅποιαν ὁδὸν ἔχει νὰ διανύσῃ ἐν ταῖς παραδουναβίαις Ἡγεμονίαις ὁ πολιτισμὸς.

Δ'.

Καὶ τοὶ ἔχουσι στοιχεῖα πολιτισμοῦ, ἕνεκα τῆς ἀπὸ τῶν Λατίνων καταγωγῆς αὐτῶν καὶ τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας συναφείας, καὶ τοὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς μετὰ τῶν ἐσπερίων λαῶν συμπαιθείας, αἱ παραδουναβιοὶ Ἡγεμονίαι θλίβονται ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τοῦ στυγερωτάτου λοιμοῦ τοῦ μιαινόντος τὴν κοινωνίαν, τῆς

δουλείας. Πρό τινων ἐτῶν ἠριθμοῦντο ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Ἡγεμονίαις δύο χιλιάδες περίπου δυστυχεῖς ὑποκείμενοι εἰς τὴν σκληρὰν ταύτην κατάστασιν.

Οἱ δούλοι δὲ οὗτοι ἀνάγονται εἰς ἐν τῶν περιεργωτάτων γενῶν τῆς ὑψηλίου, τοὺς Ἀθιγγάνους, ὧν ἡ καταγωγή συγγέεται εἰς τὰ βάθη τῆς ἱστορίας, ἐνθα καὶ ὑπὸ τῶν πολυμαθεστάτων δυσκόλως παρακολουθεῖται. Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ σοφοὶ ἄνδρες διαφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν καταγωγήν των, δὲν εἶναι ἡμέτερον ἔργον νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλὰ λέγομεν μόνον ὅτι ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης θεωροῦνται ὡς φυλαὶ περιπλανώμεναι, καὶ καταγόμεναι ἀπὸ τῆς Ἰνδουστάνικης. Γενόμενοι οἶονεὶ ἀνθρώπινα ἔρμαια ἐκυμαίνοντο ἐπὶ τοῦ μεγάλου ρεύματος, τὸ ὅποιον φαίνεται ἔλκον τὴν ἀνθρωπότητα ἐκ τῆς Δύσεως εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἐπονομάζονται δὲ καὶ βοημοὶ ἀπὸ τῆς σταυροφορίας τοῦ πάπα Παύλου τοῦ 6'. κατὰ τῆς Βοημίας, διότι ἐκτοτε οἱ καθολικοὶ ἀπεκάλουν οὕτω πάντα τὸν μὴ πρεσβεύοντα τὴν ἑαυτῶν θρησκείαν.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 10. αἰῶνος, ὅτε ὁ Ταμερλάνος διεπόρθει τὸ Ἰνδουστάν, ὁμάδες Ἀθιγγάνων ἐπέβρεον εἰς τὴν Εὐρώπην, φέροντες παντὸς εἶδους ἐργαλεῖα, καὶ νομίζοντες ὅτι θέλουσι κατακτήσει βάρβαρα ἔθνη διὰ τῶν τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς γοητείας. Ἡ δὲ πλῆθὺς αὕτη τῶν φυγάδων διεμελίσθη ἐν Ἀσίᾳ, καὶ οἱ μὲν διεσπάρησαν εἰς τὴν Ἀφρικὴν, οἱ δὲ κατευθύνθησαν πρὸς τὴν Κριμαίαν καὶ ἐκεῖθεν κατήλθον πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης. Κατεδιώχθησαν, προεγράφησαν, ἀλλ' οὗτοι μόνον διὰ τῆς φυγῆς ὑπερησπίσθησαν. Φύσει ἀγύρται, ἐνεργητικοὶ, ἐπιτήδειοι, κλέπται καὶ καλλιτέχναι, διακρίνονται πρὸς τοῖς ἄλλοις διὰ τὸ ἠπιώτατον τοῦ χαρακτῆρος· λαφυραγωγοὶ μᾶλλον ὄντες ἢ κλέπται, ὑποκλέπτουσιν ἵνα ζῶσι καὶ οὐχὶ ἵνα πλουτῶσι. Πανταχοῦ ὅπου καὶ ἂν μετεχειρίσθησαν αὐτοὺς ὡς ἀνθρώπους, ἀπέδειξαν ὅτι εἶχον τὰς κοινωνικωτέρας ἀρετάς, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ ὑπερυθρόφαιον τῆς χροιάς καὶ τὸ οὐλῶδες τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, προδήλως ἐχαρακτῆριζον αὐτοὺς κατὰ τὰς προλήψεις τῶν λαῶν, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ συγχωρευθῶσι μετὰ τινος ἔθνους καὶ νὰ ὠφεληθῶσι ἀπὸ τῶν πολιτικῶν δικαιομάτων.

Οἱ εἰς τὰς παραδουναδίους Ἡγεμονίας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 11. αἰῶνος διασωθέντες Ἀθιγγάνοι, τοσοῦτοι ἦσαν τὸν ἀριθμὸν, ὥστε κατέπληξαν τὸ πρῶτον τοὺς ἐγγχωρίους· ἀλλ' οἱ βασιλεύοντες τότε ἡγεμόνες κατενόησαν πάραυτα τὸ ἔνεκα πολλῶν πλεονεκτημάτων χρήσιμον αὐτῶν. Πιεζόμενοι μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐξανδραποδισθῶσι· καὶ πρῶτος ὁ ἡγεμὼν Βραηκοβάνου λαβὼν κατὰ τὰς ἀπαισίους ἐκείνας ἡμέρας ὑπὸ τὴν προστασίαν του τοὺς Ἀθιγγάνους μετέβλε τὴν προστασίαν εἰς δουλείαν.

Ὡς ἐν ταῖς ῥωμαϊκαῖς ἀποικίαις ὑπῆρχέ ποτε, ὡς γνωστὸν ὑπὸ τὸ ἔνομα *Melas Kódex* συλλογὴ τις διαταγμάτων, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀνδράποδα, οὕτω καὶ οἱ Μολδαυικοὶ νόμοι περιέχουσι διατάξεις τινὰς ἀφωρώσας τοὺς Ἀθιγγάνους. Ὁ δούλος, κατ' αὐτάς, οὔτε νὰ συζευχθῆ οὔτε νὰ κληρονομήσῃ δύναται, ἄνευ τῆς νομίμου ἀδείας τοῦ δεσπότη, καὶ μόνη ἡ ζωὴ αὐτοῦ εἶναι ἐξασφαλισμένη.

Οἱ νόμοι τῆς Βλαχίας ὀλίγον τι διαφέρουσι τῶν τῆς Μολδαυίας. Ἡ κυβέρνησις αὕτη δὲν ἔχει τανῶν ἀνδράποδα, ἀλλὰ πολλάκις μάλιστα ἐξαγοράζει τὴν ἐλευθερίαν τούτων παρὰ τῶν βογιάρων. Ρουμούνοι δὲ τινες ὡς ὁ ποιητὴς *Alexandri* καὶ ἀρτίως ὁ ἡγεμὼν Γρηγόριος Γκίκας διὰ πρωτοβουλίας ἐχειραφέτησαν τὰ ἑαυτῶν ἀνδράποδα.

Ἡ κατάστασις τῶν Ἀθιγγάνων εἶναι διάφορος κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ἑνὸς ἐκάστου· ὑπάγονται δὲ κυρίως εἰς δύο κατηγορίας. Οἱ μὲν ὑποτάσσονται εἰς τὸ προπατορικὸν ἔνστικτον τοῦ πλανητικοῦ βίου, ὅστις φαίνεται βαθύτατα ἐρριζωμένος ἐν τῷ χαρακτῆρι πάντων τούτων, οἱ δὲ παρὰ τῷ δεσπότη προσκωλύμενοι ἀπαλλάττονται τοῦ ἐτησίου φόρου. Τοσοῦτον δὲ περιφρονοῦνται, ὥστε βογιάρως τις λαλῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν οἰκετῶν του, λέγει, «Ἐχὼ ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου τόσας φωλεὰς Ἀθιγγάνων,» ὑπαινιττόμενος τὰς οἰκογενείας.

Οἱ ἔριπποι περιηγούμενοι τὰς Ἡγεμονίας περιηγηταὶ διορῶσι πολλάκις ἐν τῷ μέσῳ ὠκεανοῦ θάμνων, ἢ τῆς καλουμένης ἐρήμου (*steppe*) εὐμήκη πάσσαλον τεθειμένον πλαγίως ἐπὶ χάρακος ὡς κεραίαν ἱστοῦ. Ἀλλ' ἔστιν ἄρα γε πλοιάριον, τὸ ὅποιον ναυαγῆσαν ἐν τῷ ὠκεανῷ τούτῳ συνέστειλε τὰ ἱστία; Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἱστοῦ κάθεται πολλάκις πελαργὸς, ὀλίγα δὲ βήματα μακρὰν αὐτοῦ οἰδαίνει τὸ ἔδαφος χλοερὸς λοφίσκος, ἐξ οὗ ἴσως φαίνεται ὑψούμενος ἐπὶ τοῦ διαφανοῦς ὀρίζοντος τῆς ἐρήμου ἐλαφρὸς καπνός. Πλησιάζων ὁ περιηγητὴς ἀνακαλύπτει ὅτι ὁ εὐμήκης πάσσαλος, ἐξ οὗ ἤρτηται διὰ σχοινίου ὑδρία χρησιμεύει πρὸς ἐξάντλησιν ὕδατος, ὁ δὲ λοφίσκος ἐστὶν ἡ στέγη τῆς φωλεᾶς Ἀθιγγάνων, ὧν τὰ οἰκήματα, τὰ λεγόμενα *Bordei* κεῖνται ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῶν ἐρήμων.

Ἡ κυρία τροφή τοῦ Ἀθιγγάνου ὡς καὶ τοῦ χωρικοῦ τῆς Μολδοβλαχίας συνίσταται ἐξ ἀλεύρου ἀραβοσίτου, διαλελυμένου ἐντὸς ζέοντος ὕδατος μετ' ὀλίγου ἄλατος. Ἡ μάζα αὕτη (*mamaliga*) ψυχρανομένη πήγνυται καὶ τέμνεται διὰ νήματος· ἔψον δὲ ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ χωρικοὶ ἰχθῦν ἀλατισμένον ἢ χοῖρον.

(Ἐπιτελεῖται τὸ τέλος.)

Δ. Ν. ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ.